

Ведено у нови инвентар бр. ~~2242~~
1 јануара 1942 год.
Београд.

Краљ. срп. Министарство Финансије
ОДЕЛЕЊЕ МЕРА

ЗБОРНИК

ЗАКОНА, ПРАВИЛА, НАРЕДАБА И УПУТСТАВА О УВОЂЕЊУ
И КОНТРОЛИСАЊУ МЕРА МЕТАРСКОГ
СИСТЕМА

У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

У БЕОГРАДУ

У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1883

Господину Министру финансије

Пошто ће закон о мерама од 1 Децембра 1873 год дефинитивно ступити у живот, и постати обавезан за све 1 Маја ове године, то би пужно било, да се поменути закон са свима изменама, правилима, упутствима и наредбама, које се односе на извршење истога, отштампа у засебну књигу, што би знатно олакшало органима државним, који су позвани, да поменути закон примењују; а осим тога, да да би се прилика и приватнима, да се упознају са свима наређењима законим односно мера.

Потписани узима слободу замолити г. Министра за наредбу, да се преднаведено изврши о трошку државном.

Мбр. 86.

19. Фебруара 1883

Београд.

г. Министра понизан,
ЗАСТУПНИК ГЛАВ. КОНТРОЛора,
МЕРА. СЕКРЕТАР, [и]
М. Јовановић. с. р.

Решење :

Нека се отштампа у засебној књизи, а у 500 екземплара.

19—II 1883 год.

Београд.

Министар финансије,
Чед. Мијатовић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

По милости Божијој и вољи народа

КЊАЗ СРПСКИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о

М Е Р А М А

Општа наређења.

Члан 1

Основа је систему мера у Србији метар, који је десет милионити део једне четвртине земљиног меридијана. Пра-мера је овог метра, метар од платине на температури, кад се лед топи, који се метар чува у државној архиви у Паризу.

Основна јединица мера за дужине јесте Метар; из ове се мере изводе основне јединице мера за површине и запремине.

Основна јединица мера за тежине јесте Грам, а то је тежина Кубног Сантиметра воде у безваздушном простору и на температури + 4 стотичног термометра.

Множине и делови основних јединица појединих родова мера праве се по десетичном закону.

Члан 2.

Законе су мере ове.

А. Мере за дужину.

Основна јединица: Метар.

Множине: Декаметар то јест десет метара.

Ектометар то јест сто метара

Километар то јест хиљаду метара

Миријаметар или миља то јест десет хиљада метара

Делови: Десиметар то јест стоти део метра

Сантиметар то јест стоти део метра

Милиметар то јест хиљадити део метра

Б. Мере за површину.

а, Опште: Квадратна мера за дужине.

б, Особите (пољске мере).

Основна јединица Ар, то јест простор од сто квадратних метара или квадрат са страном од десет метара.

Множине: Ектар то јест простор од сто ара или квадрат са страном од сто метара.

Делови: Сантиар то јест стоти део ара или квадратни метар.

В. Мере за запремину

а, Опште: Кубови мера за дужине.

б, Особите (мере за течности):

Основна јединица: Литар то јест куб или једна четвртаста шупљина, којој је свака страна један десиметар.

Множине: Декалитар т. ј. десет литара

Ектолитар т. ј. сто литара.

Делови: Десилитар то јест десети део литра.

Сангилитар то јест стоти део литра.

Г. Мере за тежине.

Основна јединица: Грам.

Множине: Декаграм то јест десет грамова

Ектограм то јест сто грамова;

Килограм то јест хиљаду грамова

Миријаграм или десет килограма

т. ј. десет хиљада грамова.

Делови: Десиграм т. ј. десети део грама

Сантиграм т. ј. стоти део грама

Милиграм т. ј. хиљадити део грама

Члан 3.

О превођењу старих мера у нове и обратн.

а. Мере за дужине

1. Хват (бечки) има 1·896484 метра.	1 Метар има 0·5272916 хвата
1. Стопа (шух бечки) има 0·316081 метра.	1 Метар има 3 стопе 1 палац и 11·5799424 линије.
1. Риф (бечки) има 0·777558 метра	1 Метар има 1·286077 рифа
1. Аршин (бечки) има 0·666 метра. —	1 Метар има 1·501502 аршина.

б. Мере за површине:

1. Дан орања или ланац има 5754·6420 квадратног метра, или 5754 квадратна метра, 64 квадратна десиметра и 20 квадратних сантиметара.

в. Мере за течности:

1. Аков (бечки) око $43\frac{3}{4}$ ектолитра има 1·767129 оке има 0·56589 ектолитра, акова. или 56 литара, 5 десилитара. и $8\frac{9}{10}$ сантлитра.

г. Мере за тежине:

1. Стари товар има 128 килограма.	1. Нов товар има 78 ока и 50 драма старих.
1. Ока стара има 1·280 килограма.	1. Килограм има 0·78125 оке или $312\frac{1}{2}$ драма.
1. Драм има 3-2 грама	1. Грам има 0·3125 драма.
1. Фунта (ђумручка) има 0·500 килограма	1. Килограм има 2 фунте џумручке.
1. Фунта (бечка) има 0·56006 килограма.	1. Килограм има 1·785523 фунте бечке.

Члан 4.

Од дана, кад овај закон у живот ступи, неће бити допуштено употребљавати друге мере у јавном саобраћају осим мера законом овим прописаних.

Од овог се прописа изузимају:

а, тапције, писмене исправе, уговори и т. д. закључени пре него што овај закон у живот ступи, и погодба за уништење ма каквог уговора;

б, протоколи, уговори, исправе и сви писмени састави у колико се односе на заграничну трговину, па би се у њима помињале мере, које у страним земљама постоје.

Члан 5.

Кад овај закон у живот ступи, сваки продавац, који се у својој радњи мерама служи, мора имати за своју радњу нуждан прибор мерила, тегова и справа за мерење — вага — наредбом о њиховом облику и саставу прописаних и контролним жигом снабдених. Њему се оставља у колико законом и наредбама није другчије наређено, да према природи своје радње одреди сам потребан му прибор мерила, тегова и справа за мерење. Но што се тегова и мерила за течности посебице тиче, продавац мора имати све међу чланове побројане у наредби о облику и саставу мерила и тегова.

Осим тога нарочито апотекари и у опште лица, којима је дозвољено лекове продавати, морају имати цео низ законих тегова почевши од 500 грама па до 1 милиграма, међу којима тегови од 100, 10 и 2 грама, од 10 и 2 сантиграма морају се дупло налазити.

Тегови од 500 грама на ниже до половине грама, морају бити сви од жутог бакра, а они од половине на ниже од сребра или платине. Облик тих тегова одредиће се доцније у наредби о облику и саставу мерила и тегова. Поменута лица морају још имати бар две равностране веси, једне за мерење множине грама и осетљиве на један десиграма, друге за мерење делова грама и осетљиве на један милиграм.

Члан 6.

Са ступањем овог закона у живот, зејтин и олај само ће се по тежини мерити, остале течности могу се продавати и по тежини и по запремини.

Жита, варива и остали пољски плодови мериће се такође само по тежини.

Дрва, која су се продавала на квадратне хватове, продаваће се на квадратне метрове.

Камен ће се слагати у гомиле од једног или више кубних метара.

Од наредбе овог члана тачке прве и друге изузети су страни артикли трговине, кад се продају у ориџинал-увезима, стаклима, бурадма, итд.

Члан 7.

Почевши од истог дана забрањено ће бити :

а, Мерити неједноставним метром ткане материје и у опште артикле, који се на дужину мере и лако се савијају.

При продајама истих, а и других еспапа мериће се увек целим метром, чим продавана количина изнесе један или више метара.

б, Служити се гвозденим теговима за мерење новаца, злата, сребра и осталих скупоцених ствари.

Члан 8.

Као прамере првог реда служиће метар и килограм, које ће влада од материјала, који се за најудеснији призна, дати начинити, и које ће особеном наредбом извршне власти постављена комисија са метром и килограмом у државној архиви у Паризу сравнити и њихову вредност наспрам ових определити. Тако нађена дужина (метра) и тежина (килограма) прамера обзнаниће се у наредбама, које се издаду за извршење овог закона.

Ове прамере, метар и килограм, чуваће се у министарству финансије у затвору под два кључа, од којих ће један кључ чувати министар финансије, а други председник државног савета.

Члан 9.

По тачним копијама ових предмета, то јест по прамерама другог реда, које ће се чувати у министарству фи-

нансије, правиће се и повремено са њима сравњивати прамере трећег реда, које ће се дати органима државне власти одређеним да мерила, тегове и справе за мерење званично прегледају и жигошу.

О контролисању мера и органима државне власти, који тај посао врше.

Члан 10.

На сва мерила, тегове и справе за мерење има се ударити, пре но што се на продају изнесу или у саобраћај пусте, званични жиг, ако се по учињеноме прегледу нађе, да су према закону и особеним наредбама тачни.

Ближа наређења о облику и саставу мерила, тегова и справа за мерење кас и о границама тачности, одредиће се доцнијим наредбама, које се буду издаде за извршење овог закона.

Члан 11.

На преглед могу се пустити и жигосати само мерила и тегови, који мерама у 2-ом члану или њиним половинама и двојинама одговарају.

Члан 12.

Стакла, чаше и у опште судови, с којима се у кафанама, пивницама, крчмама, итд. пиће крчми, не подлеже жигосању, али су продавци дужни на истима означити једном цртом, докле се иста имају напунити, па да мера буде тачна.

Продавци су за тачно означавање одговорни и дужни су на захтевање гостију уверити их о тачном означању запремине помоћу законих мерила, које они — продавци — увек у свом локаду морају на угледу имати.

Члан 13.

На мерилима и теговима, који су на званични преглед донешени, на продају изложени или се у саобраћају на-

лазе, мора читко и јасно бити назначено име, које им је дато у систематичној номенклатури (називу), као и име или знак фабриканта или продавца.

Справе за мерење морају такође имати име или знак фабриканта или продавца.

Тегови од једног грама па на ниже не морају имати име или знак фабриканта или продавца.

Знаци појединих фабриканата и продаваца у подручју сваке контролне власти морају се између себе јасно разликовати. Фабриканти и продавци који те знаке место свог имена, где је прописано, међу, дужни су од истих знакова дати по једну копију дотичном контролору мера.

Члан 14.

Кантари и у опште све справе за мерење, које су у саобраћај биле, пре него ли што овај закон у живот ступи, па су удешене или се удесе по метарском систему, биће такође прегледане и жигосане, ако прописима закона и наредаба одговарају.

Но оне не морају имати име или знак мајстора или продавца.

Члан 15.

Мерила, тегови и справе за мерење подлеже и повременом прегледању и жигосању од стране контролне власти. Време, после кога ће се повремено прегледање и жигосање увек предузимати, одредиће се доцнијим наредбама извршне власти.

Жиг за свако повремено прегледање мора се разликовати од жигова свих пређашњих прегледа.

Од овог су прегледа изузета стаклена, земљана и гвоздена глеђајсана мерила за течности, тегови почевши од два грама па на ниже.

Члан 16.

Бурад, у којима се пиће и остале течности продају не подлеже ни првом ни повременом прегледању и жиго-

сању од стране контролне власти, осим случаја, кад то сама власт нареди, или је ко позове. Али су за то они, који продају по запремини, дужни и то на своју одговорност означити на бурадма њихову запремину у мерама законом овим прописаним и уз то додати своје име или знак, којим се место имена обично служе.

Од овога се изузимљу бурад са еспапом непосредно из страних земаља долазећа.

Крајња граница тачности, коју нова и у саобраћају налазећа се бурад несмеју прекорачити, одредиће се доцнијом наредбом извршне власти.

Ако би надлежна власт на основу жалбе, или иначе, нашла за нужно испитати, да ли је запремина буради тачно означена, а и у другим приликама, где је ближе испитивање предмета нужно, она ће за тај посао одредити вешто лице, које ће по учињеном испиту своју вештачку оцену дати. Ако оптужени са истом оценом небуде задовољан има право искати да контролор округа, где је иступ учињен, вештачки преглед изврши. Против оцене контролорове, ако је према закону извршена, оптужени се не може жалити.

Члан 17.

Прамере 3-ћег реда срањиваће главни контролор најмање сваке 4-те године са прамерама 2-гог реда у присуству месне комисије, коју министар финансије одреди.

Прамере 2-гог реда срањиваће бар сваке 10-те године са прамерама 1-вог реда једна комисија министром финансије за то постављена у присуству министра финансије и председника државног савета.

Члан 18.

Ради првог прегледа морају се мерила, тегови и справе за мерење донети у канцеларију контролора мера. Само кад је пренос тих ствари скопчан са тешкоћама и трошковима моћиће лице, које израђује или продаје мерила,

тегове и справе за мерење, позвати контролора, да их овај на месту прегледа и жигоше. У том ће случају дотично лице платити дневно у државну касу по 12 гр. пореских. А за путовање пак изван места становања контролора плаћаће дотично лице поред 12 гр. пореских у државну касу, контролору још путни трошак по закону као полицајним чиновницима и даће му подвоз.

Члан 19.

На исти начин плаћаће контролору путни трошак и дати му подвоз и онај, чија се бурад нађу са погрешно осначеном запремином, па контролор или од власти или од приватнога лица преко власти буде позван, да учини преглед.

Нађе ли контролор, да запремна није погрешно означена, онда му плаћа све трошкове онај, који је дао повода том прегледу.

Члан 20.

Мерила, тегови и справе за мерење морају на први преглед бити донешени у таквом степену израде, да контролор на њих без икаквог даљег посла осим самог прегледа може као на уредне званичан жиг ударити. У противном случају контролор их неће примити, али ималац има право захтевати од контролора, да онај на исте удари жиг одређен за науредне мере и да се против поступка контролоровог жали вишој власти, ако налази, да је поступком контролоровим оштећен.

Ако су ови претмети такве природе, да се на њих не може жиг за неуредне мере ударити, имаоцу се оставља, да их може општинској власти на чување предати, док се његова жалба не расмотри.

Ако ималац на преглед непримљених мерила, тегова и справа за мерење тако непоступи, нема места његовој жалби против поступка контролоровог.

Члан 21.

Сва у саобраћају налазећа се мерила, тегове и справе за мерење дужни су имаоци ради повременог прегледа донети у општинску кућу или други влашћу одређени локал, у дане и часове, које општинска власт закаже.

Члан 22.

За први и повремени преглед и жигосање плаћаће се по тарифи, која се буде за то издала.

Али ако при повременом прегледу имаоци тегова буду захтевали, да им контролор исте дотера, он ће бити дужан да то учини, а имаоци ће му за труд и утрошени материјал такође платити по тарифи, која се буде издала.

Ако би мерила на повремени преглед донешена изиживала оправке, контролор ће их просто одбацити.

Члан 23.

Са неуредним мерилима и теговима поступаће се у осталом онако, како је за први преглед у члану 20. наређено.

Члан 24.

Као највиши технички орган у питањима мера биће главни контролор, који ће стојати под министром финансије. Круг његове радње одредиће министар финансије путем наредбе.

Члан 25.

Посао прегледања и жигосања мерила, тегова и справа за мерење вршиће један од постојећих званичника дотичног округа а по потреби и среза, кога за то одреди министар финансије.

Он ће за тај посао бити снабдевен са нужним прибором прамера 3-ег реда, са дупликатима неких од њих и осталим потребним справама.

О надзору.**Члан 26.**

Власти, које врше месну полицајну службу у општинама, водиће надзор над мерама и истраживаће иступе противу закона и наредба о мерама. Казивање заклетих органа ове надзорне власти вреди као пун доказ, док се противно недокаже.

Сва места, где се на меру продаје и купује, подлеже визитацији органа надзорне власти за сво време, док су иста публицы отворена. Осим тога подлеже истој визитацији и она места, која истој цели служе, али која публицы нису отворена.

Лица, која воде надзор добијају од досуђене казне трећину, у оном случају где су они сами иступ пронашли, а остало иде у општинску касу.

Упутства о вођењу надзора и истраживања преступа, досуђивања казне итд. одредиће се допније особеном наредбом министра финансије.

О казнама.**Члан 27.**

За иступе против закона о мерама казниће се:

А. Са 20 до 30 талира.

Мајстори и продавци, који изнесу на продају или пуге у саобраћај мерила, тегове и справе за мерење, а нису испунили наређења чл. 10. овог закона.

Б. Са 5 до 20 талира.

1, Они, у којих се нађу лажна мерила, тегови и справе за мерење поред казна одређених казним законом за оне, који се тим лажним мерама служе.

2, Они, који се успротиве визитацији органа надзорне власти одређених, да истражују и достављају иступе по предмету мера.

В. Са 2 до 15 талира :

1, Онај, који се служи старим справама за мерење и старим мерама, које нису удешене по метарском систему;

2, Онај, који учини иступ против одредбе члана 11 овог закона;

3, Мајстор или продавац, који у место имена меће где је прописано, знаке, од којих није дао претходно копију дотичном контролору мера.

Г. Са 1 до 10 талира Казниће се:

1, Онај, који се у јавноме саобраћају служи мерилима, теговима, бурадима и справама за мерење, на којима нема прописаних знакова, па ма она небила лажна.

2, Они, који преступе против члана 5, 6, 7, и 12. овог закона.

Члан 28.

Наређења односно поврата против прописа овог закона вреде она, која су поменута у § 324 казненог законика.

Члан 29.

Ако се досуђена казна нема одкуд наплатити, замениће се затвором у размери одређеној § 316 § казненог законика.

Члан 30.

Осим тога узаптиће се и уништиће се мерила, тегови и справе за мерење у члану 27 под Б. №. 1., а тако исто и мерила и тегови поменути под В. №. 1. истога члана.

Мерила, тегови и справе за мерење у којих је једина мана, што немају прописаних знакова, просто ће се узаптити и имаоцу, пошто досуђену казну издржи (члан 27 №. 1. под Г.) жигосана повратити.

Исто ће тако и бурад (види чл. 19) на којима запремина није на прописани начин означена, као и судови, из

којих се у пивницама, механама итд. пиће крчми ако на њима нема прописаних црта узаптити, и по издржаној казни имаоцу повратити, пошто се на њих прописани знаци ударе.

Члан 31.

Судови, из којих се у пивницама, механама итд. пиће крчми, као и бурад, сматрају се као дажне мере, ако је запремина на њима погрешно означена, и онај чија су казниће се по чл. 27 под Б. № 1.

Члан 32.

Министар финансије издаће према закону све наредбе, које буду нужне за уредно увођење и тачно извршење овог закона.

Члан 33.

Иступи против тих наредаба казниће се по члану 27 под Г. и члану 28.

Члан 34.

Иступе против овог закона и наредаба, које се издаду за његово извршење, расправљаће и судиће дотичан општински суд.

Члан 35.

Закон овај ступа у живот од 1 Јануара 1880. године.

Али две године после обнародовања овог закона допушта се употреба овим законом установљених мера, у колико се купци и продавци у томе сагласе.

Но продавци, који би се хтели новим мерама служити, дужни су то јавити општинској власти и писмено у својој механи, пивници итд. обзнанити, али тако, да та обзнана буде стављена на видноме месту.

Но влада, после две године од дана обнародовања овог закона дужна је да се служи само овим новим мерама по свима својим надлежатељствима.*

*) Замењено.

Препоручујемо нашим свима министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се поковавају-

1. Децембра 1873 год.

у Крагујевцу.

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Видио и ставио државни печат
чувар државног печата,
Министар правде,*

Ђ. Д. ЦЕНИЋ с. р.

*Председник министарског савета
и министар иностраних дела*

Ј. Мариновић с. р.

Министар правде

Ђ. Д. ЦЕНИЋ с. р.

Министар грађевине

Ћ. Магазиновић с. р.

Министар финансије

Чед. Мијатовић с. р.

*Заступник министра просвете
и црквених дела*

Министар финансије

Чед. Мијатовић с. р.

Министар војени

Ћ. С. Протић с. р.

Министар унутрашњих дела

А. Чумић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДА

ЋЊАЗ СРПСКИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

У члану 35 закона о мерама од 1 Децембра 1873 године (Збор. XXVI. стр 17), одељак четврти замењује се овим :

„Но влада је дужна, да се само овим мерама служи по свима својим надлежатељствима од 1 Новембра 1877 год.*

Препоручујемо Нашим свима министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

16 Октобра 1875 г.
у Београду,

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,

Стојан Марковић с. р.

Председник министарског савета
министар унутрашњих дела,

Љ. Каљевић с. р.

Министар војни,
цукровник

Тих. Никелић с. р.

Министар спољних послова

Ђор. Павловић с. р.

Министар правде

Стојан Марковић с. р.

Министар просвете и цркв. дела

Ст. Башковић с. р.

Министар грађевине

С. Здравковић с. р.

Министар финансије

М. Т. Јанковић с. р.

*) Замењено.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

ПО МИЛОСТИ БОЖИЈОЈ И ВОЉИ НАРСДА

ЋЊАЗ СРПСКИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

Тачка четврта Чл. 35 у закону о метарским мерама од 1 Децембра 1873 год. (Збор. XXI страна 17-36) и законско наређење о продужењу рока за извршење те тачке од 16 Октобра 1875 године (Збор. XXVIII, страна 31-32) замењује се овако :

„Но влада је дужна, да се новим метарским мерама отпочне служити по свима својим надлежатељствима од 1 Новембра 1879 године, а докле да се спреми све што је за извршење истог закона потребно“*

Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

9 Јула 1878 године
у Крагујевцу

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,

Јеврем Грујић с. р.

Министар финансије

В. Јовановић

*) Замењено.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДА

КЊАЗ СРПСКИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО :

Увођење метарски мера по наређењима закона о
мерама од 1 Децембра 1873 (Збор XXVI стр. 17) и од
9 Јула 1878 (Збор XXXIII ст. 37), извршиће се постепено
у свој земљи најдаље до 1 Јануара 1881 године.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај
закон обнародује и о извршењу се његовом стара; властима
заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да
му се покоравају.

7 Јануара 1880 год
у Нишу

(М. П.)

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Видио и ставио државни печат
чувар државног печата
министар правде*

С. Вељковић с. р.

*Министар финансије
Илија Маргетић с. р.*

На основу чл. 10. закона о мерама од 1. Децембра
1873. год. министар финансије прописује:

ПРАВИЛА

о

облику и саставу мерила и справа за мерење
у Краљевини Србији.

I

О мерилама за дужине

Чл. 1.

Величина и означај

Мерила за дужине јесу следећа :

20.	метара или двогуби декаметар
10.	" " — "
5.	" " полу "
2.	" " " "
1.	" " " "
0·5.	" или 5. д. мет. или 50. с. мет.
0·2.	" " 2. " " 20. "
0·1.	" " 1. " " 10. "

Дужина мерила мора бити означена у почетку или
на средини мерила и то цифром са дометком „метар“
или „М“. Номерила мања од 1. метра могу бити озна-
чена ма којим од овде наведених означавања.

Чл. 2.

Материјал.

Мерила дужине морају бити од тврдог материјала
као: гвожђа, месинга, тврдог дрвета, слонове кости и

томе подобних материјала взузив рибњу кост („фишбајн“.) Она морају бити сразмерне дебљине како се при употреби не би поврјала и како би увек остала у границама прописане тачности.

Чл. 3.

Облик и израда.

Мерила ће бити:

- а) Једноставна.
- б) На зглавкове, од 2 или 5 чланака, којих ће саставци (зглобови) бити металним клинчићима утврђени.
- в) Челична пантљика, на којој су поделе урезане, или су по њој месингане плочице уковане, а на овима поделе урезане.

Чл. 4.

Дрвена мерила морају бити на крајевима окована металом, но тако, да је овај оков преврћен и са стране утврђен. Оков треба да је уз мерило лепо приљубљен, а дебљина окова у дужину мерила урачуната.

Чл. 5.

Подела мерила на мање делове (десиметре, сантиметре и милиметре) мора бити тако урађена, да су црте, које десиметре означавају веће од оних, што сантиметре означају, а ове опет веће од оних, што милиметре означају. Сви урези треба да су на дужину мерила управни, и десиметарски урези да су обележени бројевима 10, 20, 30. и т. д.

Чл. 6.

Дозвољена одступања.

Мерила дужине признају се за уредна, кад не показују веће одступање од праве мере него што је следеће:

МЕРИЛО	ДОЗВОЉЕНА ГРЕШКА У МИЛИМЕТРИМА	
	ДРВЕНО	МЕТАЛНО
20. метара	—	3·5
10. "	—	2·25
5. "	3·00	1·75
2. "	1·50	0·75
1. "	1·00	0·5

Грешке у подели мерила морају бити сразмерне грешкама целе дужине н. пр. кад је грешка мерила од 1. метра 1. м.м., онда одступање подела десиметарских сме бити, код првога десиметра 0·1 м.м., код другог 0·2., код трећег 0·3. м.м. и т. д.

Чл. 7.

Жигосање.

На мерила дужине која одговарају наведеним прописима, удариће се жиг контролног надлежства, и то на дрвеним мерилима при крају до самог окова, а код металних такође при крају.

II

Мерила за тачност

Чл. 8.

Величина и означај.

Мерила за тачност за јавни саобраћај јесу:

20. литара	= 2. декалитра
10. "	= 1. "
5. "	= 0·5 "
2. "	"
1. "	"
0·5. "	= 5. деси-литара
0·2. "	= 2. "
0·1. "	= 1. "

0.05. литра = 5. санти-литра

0.02. „ = 2. „

0.01. „ = 1. „

На сваком мерилу мора бити на десној страни при врху бројем обележена његова запремина, са дометком „литар“ или „Л“. Но мерила мања од 1. литра могу бити означена удесилитрима „дл“ односно сантитра „сл“.

Чл. 9.

Материјал.

Мерила могу бити од калаја, белог добро калаисаног лима, бакра, мссинга, и гвозденог глеђосаног лима. Лим мора бити довољне дебљине, да се не би мерило лако удупило.

Мерила од 5, 10 и 20. литара за цељи подрумарске могу се израђивати од растових дуга.

Чл. 10.

Облик и одступања

Мерила од сантитра па до два литра имаће облик ваљка — облице — ког је висина приближно равна двогубом пречнику, по измерама које су у следећој таблци изложене :

ВЕЛИЧИНА МЕРИЛА	ИЗМЕРЕ		ДОЗВОЉ. ГРЕ- ШКА У ЗАПРЕ- МИНИ КУВ. САНТИМЕТ.
	ПРЕЧНИК	ВИСИНА	
	ММЛИМЕТАРА		
2. литра	108.3	217.0	5
1. „	86.0	172.0	2.5
0.5 „	69.4	132.0	2.0
0.2 „	55.4	83.0	1.0
0.1 „	43.9	66.0	1.0
0.05 „	35.0	52.0	0.5
0.02 „	25.9	38.0	0.2
0.01 „	20.6	30.0	0.1

Отступања у измерама (пречнику и висини) при иначе тачној запремини мерила, дозвољена су до 5%.

Чл. 11.

Израда мерила

Мерила калајна морају бити од чиста калаја, са највише 16 до 18% олова. Она морају бити споља и изнутра лепо углачана, а при дну и врху прстеном ојачана. Она морају имати и ручну дршку.

Мерила од лима, морају бити при дну и при врху са сразмерним обручем од истог материјала ојачана тако, да овај непокрива сасвим ивицу облице; већ да се ивица преко овог за 2—3 м.м. посуврати и утврди. Дно мерила мора бити хоризонтално и паралелно доњој ивици, а његов крајац унутра на више повијен и утврђен. Оно мора бити бар за 2. м.м. узвишено изнад доње ивице мерила.

Чл. 12.

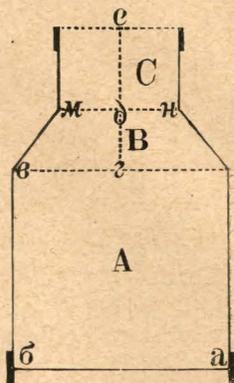
Мерила метална од 5., 10, и 20, литара имају облик ваљка са суженим грлићем, састојећи се из облице А, купе В, и грлића С (сл. 1.) следећих измера (димензија).

ИЗМЕРЕ	5 лит.	10 лит.	20 лит.
пречник суда аб, ..	170	215	270
висина „ бв, ..	174	217	270
„ купе гд, ..	55	70	90
пречник врата мн, ..	100	125	160
висина „ де, ..	31.2	40.3	51.1

Дозвољена су отступања у измерама при иначе тачној запремини 5%.

Облик мерила од 5, 10 и 20 литара
Сл. 1

Профил мерила од 5, 10 и 20 литара
Сл. 1

Дозвољена су одступања у запремини:

код	5. литара	1.0. сантлитар
"	10. "	2.5. "
"	20. "	5.0. "

И ова мерила морају бити ојачана при дну и врху облице сразмерно јаким обручима, а тако исто и горња ивица грлића. Осим тога, дно мерила мора бити на више повијено и добро утврђено. Оно мора бити хоризонтално, и доњој ивици обруча паралелно. Оно ће бити одоздо ојачано са дијаметрално положеном пречагом (шином).

Чл. 13.

Жигосање.

Жиг ће се ударати на калајна мерила непосредно на само мерило и то са десне стране при врху испод прстена, а код осталих удараће се жиг на калајне капљице, које су при врху са десне стране за то спрењене.

Чл. 14.

Мерила за зејтин и млеко

Облик и означај.

Мерила са којима се течност из суда завата и крчми, израђиваће се у облику облице, код које је висина равна двогубом пречнику, и то по следећим измерама:

ВЕЛИЧИНА МЕРИЛА	ПРЕЧНИК	ВИСИНА
	У МИЛИМЕТРИМА	
1. литар	86.0	172.1
0.5 "	68.3	136.5
0.2 "	50.3	100.6
0.1 "	39.9	79.8
0.05 "	31.7	63.4
0.02 "	23.4	46.7

Означај на овим мерилама биће као и код оних у чл. 8. ових правила.

Материјал и израда.

Ова ће се мерила израђивати од добро калаисаног лима, сразмерне дебљине, а за спајање ће се употребити чист калај.

Ради бржег мерења, код ових мерила нема ојачања при дну, а при врху за ојачање служи поруб од истог платна, од ког је мерило тј. платно је најпре посувраћено за 2 м.м. па је за тим, код мерила од 1. литра преврћено за 15 м.м., а код 0.5. и 0.2. литра за 10. м.м., а код осталих за 8 м.м. и на тај начин је постало ојачање горње.

Ова мерила имају високу извијену дршку ради лакшег захватања течности, (сл. 2.)

Мерило за зејтин
Сл. 2

Дозвољена одступања.

Ради лакше израде дозвољено је отступање у изме-
рама при тачној запремини и то:

код 1, 0·5, и 0·2. литра 2. мм.

„ 0·05, 0·01, и 0·02. „ 1. „

Дозвољена је грешка у запремини и то:

код 1. литра 2·0 куб. с. м.

„ 0·5. „ 2·0 „ „

„ 0·2. „ 1·0 „ „

„ 0·05. „ 0·5 „ „

„ 0·02. „ 0·2 „ „

Жигосање.

Ова ће се мерила жигосати ударцем,
на горњем ојачању непосредно.

Чл. 15.

Дрвена мерила

За цељи подрумарске т. ј. за мерење
кљука, шире, комине и т. под. могу се
правити дрвена мерила од дуга тврдог
дрвета а у облику зарубљене купе (сл.3.)
и то по следећим измерама:

Сл. 3.

ВЕЛИЧИНА МЕРИЛА	ПРЕЧНИК		ВИСИНА	НАЈМАВА ДЕБЈИНА ДУГА
	ГОРЕ	ДОЛЕ		
М И Л И М Е Т Р И				
5 литара	214	190	214	10
10 „	270	240	270	12
20 „	340	303	340	15

Ради лакшег преручивања, висина је ових мерила
тако срачуњена, да изнад белега, које показује праву
запремину, и које ће бити означене са две хоризонта-

дне црте (уреца) на оним наспрамним дугама, на којима
су дршке (ушице) мерила; остане још нека празнина.

Да би се урези (белеге) боље видели удариће се
на средини по један клинчић са главицом.

Дозвољена су отступања у запремини и то:

код 5 литара 2·5 сантн-литра

„ 10 „ 5·0 „

„ 20 „ 1. десн-литар.

Дозвољена су отступања у измерама (пречнику и
висипи) при тачној запремини 2‰.

Жигосање.

Дрвена мерила жигосаће се горењем са стране па
дугама, и то испод означаја запремине.

Чл. 16.

Б у р а д.

Бурад у којима се буд каква течност по запремини
продаје, морају бити подмерена и њихова запремина оз-
начена на данцету где је отвор (чеп) бројем са дометком
„литар“ или „Л“ и то овако: . . . . . Л

Запремина буради сматраће се да је тачно означе
на кад одступање nebude веће од $\frac{1}{300}$ његове запре-
мине.

Чл. 17.

Стакла и чаше.

Стакла и чаше, којима се крчмари служе, као мерилама,
не подлеже прегледу ни жигосању државних органа,
али подлеже контроли надзорних органа.

У јавном саобраћају употребљавање се само она
стакла и чаше, којих је запремина у десетичним поделама
сходно чл. 8. ових правила, изузев чаше и стакла (са-
тљике) 0·3 литра, који се такође дозвољавају.

Запремина стакала мора бити на истим урезана или
изливаена. Ако на грлићу стакла нема нарочите црте,

којом се обележава права запремина, онда се ова разуме до половине грлића. Стакла, којих би запремина прелазила преко половине грлића, нису дозвољена.

На чашама мора бити цртом, а поред ове и бројем обележена запремина. Црта мора отстојати испод горње ивице и то:

код чаша од 1 л. за 20 м. м.	
" " " 0.5 " " 15 "	
" " " 0.3 " " 12 "	
" " мањих " 10 "	

Чаше ће се сматрати као добре (тачне) ако грешка у запремини није већа од двогубе дозвољене грешке за мерила исте величине (чл. 10. ових правила).

III.

Тегови.

Чл. 18.

Величина и означај.

Тегови за јавни саобраћај могу бити:

20	килограма	означени са	20	к.
10	"	"	10	"
5	"	"	5	"
2	"	"	2	"
1	"	"	1	"
0.5	"	"	0.5	"
500	грама	"	500	гр.
200	"	"	200	"
100	"	"	100	"
50	"	"	50	"
20	"	"	20	"
10	"	"	10	"
5	"	"	5	"
2	"	"	2	"
1	"	"	1	"
0.5	"	"	0.5	"

0.2	грама	означени са	0.2	"
0.1	"	"	0.1	"
500	милиграма	"	500	м. гр.
200	"	"	200	"
100	"	"	100	"
50	"	"	50	"
20	"	"	20	"
10	"	"	10	"
5	"	"	5	"
2	"	"	2	"
1	"	"	1	"

На сваком тегу мора бити бројем означена његова тежина, са дометком, целог или скраћеног означаја и мена јединица тежине.

Овај означај биће код гвоздених тегова од 20, 10 и 5 кила на горњој површини удубљен, а код мањих гвоздених тегова са стране и то пупчаст. Означај код свију месинганих и других тегова биће на горњој површини.

Чл. 19.

Материјал.

Тегови могу бити од ливеног гвожђа месинга, палковна и др. легура, које би тврдоћом и другим особинама овима одговарале.

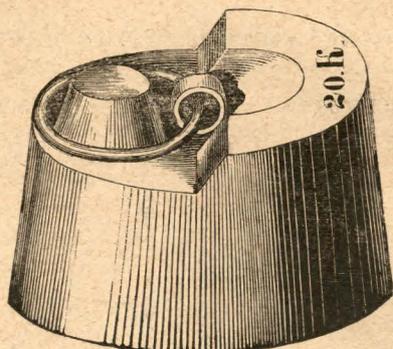
Тегови одливног гвожђа могу бити од 20 к. до 0.5 к., а мањи тегови од 0.5 к. морају бити од месинга или др. сличне легуре.

Милиграмски тегови могу бити јошт од сребра, платине, алуминијума и т. п.

Чл. 20.

Облик тегова.

Гвоздени тегови од 20, 10 и 5 к. имају облик зарубљене купе код које је пречник зарупка 0.95 део од пречника основице. (сл. 4.)

Сл. 4.

Они имају на горњој површини засек, као што се на слици види, а на овоме засеку се налази утврђена ушица кроз коју пролази прстен за хватање. На истом засеку налази се једна мала купица, на коју се тај прстен натиче, а поред ове купице је отвор за удешавање тега. Узимљући да је тежина 1 куб. с. м. материјала = 7·1 гр. мере су ових тегова следеће:

ИЗМЕРЕ	20 к.	10 к.	5 к.
Цела висина	160·0	126·9	100·7
висина до засека	133·3	105·8	83·8
висина купице	26·7	21·1	16·8
пречник основице	160·0	126·9	100·7
» пресека	152·0	120·6	95·7
пречник исека } горе	76·0	60·3	47·8
« » } доле	62·7	49·7	39·5
» купице } горе	30·7	24·3	19·3
« » } доле	44·0	34·9	27·7
» ушице унутра	16·0	13·0	10·0
дебљина »	6·0	5·0	4·0
ширина »	16·0	13·0	10·0
пречник прстена »	58·0	46·0	36·0
дебљина »	12·0	10·0	8·0

Тегови од 2, 1 и 0·5 к. имају облик облице, које је висина равна пречнику, а на горњој површини имају мали држак (врат) са дугметом за хватање.

Месингани и др. тегови од 0·5 к. на ниже имају облик облице са једним дугметом на горњој површини и то: 500 гр. облице, које је пречник равна висини; 200, 100, 50, и 20 гр. облице, које је пречник два пут већи од висине; 10, 5, 2 и 1 гр. облице, које је пречник три пут већи од висине. Но осим ових облика сви тегови испод 0·5 к. могу бити облика равностраничне облице т. ј. да је пречник равна висини.

Тегови испод 1 гр. т. ј. делови грама имају облик четвороугле плочице које је један крај превијен да би се лакше узимали.

Тегови за прецизна мерења, као што су тегови: апотекарски, златарски, јувелирски, мењачки и т. д. имају облик зарубљене купе са дугметом на већој површини, за разлику од обичних трговачких тегова.

Чл. 21.

Израда тегова.

Код тегова од 20, 10 и 5 к. прстен мора бити на саставку заварен, без дометка каквог страног метала, (олова и т. п.)

Прстен се мора лепо поклапати на купицу и несме излазити ван површине тега, а ушица кроз коју прстен пролази несме излазити изнад површине купице.

Сви тегови, без разлике материјала, од 20 к. до 0·5 к. морају имати на горњој површини отвор, а унутра сразмерну шупљину за дотеривање.

Пречник отвора шупљине, код 20, 10 и 5 к. износи 12 м. м., а код 2, 1 и 0·5 к. 8 м. м.

Запушач отвора мора бити од месинга или од бакра, а његова горња површина треба да је приближно равна са површином тега. Дотеривање мањих тегова врши се стругањем од доле површине, но ово мора бити равномерно и тег мора бити чист и углачан.

Чл. 22.

Дозвољена одступања.

Дозвољена су одступања тегова од праге тежине (прамере) следећа:

ДОЗВОЉЕНА ГРЕШКА У ГРАМОВИМА		
ТЕГ	ТРГОВАЧКИ	ПРЕЦИЗНИ
20 к.	40	2·000
10 "	2·5	1·250
5 "	1·25	0·625
2 "	0·60	0·300
1 "	0·40	0·200
0·5 "	0·250	0·125
200 гр.	0·100	0·050
100 "	0·060	0·030
50 "	0·050	0·025
20 "	0·030	0·015
10 "	0·020	0·010
5 "	0·010	0·006
2 "	0·006	0·003
1 "	0·004	0·002
0·5 "	—	0·001
0·2 "	—	0·001
0·1 "	—	0·001

Чл. 23.

Жигосање.

Тегови који буду прописима одговарали жигосаће се и то:

а) гвоздени тегови, на запушачу отвора за дотери-вање

б) месингани и др. тегови на горњој и доњој површини тега; но тако, да ће се на горњој површини удари-ти жиг контролног места и година прегледа, а на доњој само година прегледа,

IV. Ваге.

Чл. 24.

Општа наређења.

У јавном саобраћају дозвољава се употреба само таквих вага, којих је направа — конструкција — науком и практиком призната, и које имају довољну осетљивост и снагу. Зато ће се употребљавати само мерила са озибима и она морају одговарати овим захтевима:

1. Свака вага како неоптерећена тако и максималним теретом оптерећена, мора испуњавати услове стабилне равнотеже, тј, мора заузети равнотежни положај кад је год у покрет ставимо.

2. Сви ослонци (лежишта и оштрице) морају бити од каљеног челика и само се у једној правој додиривати.

3. Све оштрице, морају бити у озиб чврсто и на правац овог управно утврђене.

4. Сви делови мерила, морају бити довољно јаки, да и при највећем оптерећењу, не покажу никаквих промена.

5. На сваком мерилу, мора бити означена његова јачина тј. највећи терет, са којим се сме оптеретити, осим вага испод 0·5 кила јачине, код којих овај значај може изостати.

Чл. 25.

Посебна наређења.

Ваге могу бити:

а) равнокраке са једним простим озибом (обичне веси).
б) разнокраке са променљивом сразмерцом кракова (као што је кантар брзак).

в) Децималне и стотичне ваге.

г) Столасте ваге, где су шоље за примање терета одоздо подупрте, а не обешене.

Ваге за прецизна мерења могу бити само у облику равнокраких вага са простим равнокраким озибом.

Чл. 26.

Равнокраке ваге (веси).

Равнокраке ваге поред општих захтева (Чл 24.) морају испунити још следеће услове:

1. Оба крака морају бити потпуно једнаке дужине и симетрично израђени, од довољно јаког материјала (гвожђа, челика, месинга итд.)

2. На средини полуге испод или изнад обртне оштрице, мора бити вертикално утврђен језичак, ког дужина мора бити равна краку полуге.

3. Сам озиб, без тањира, мора стајати у стабилној равнотежи.

4. Тањира ваге, са припадајућим кукама, ланцима, врвцама и т. п. морају бити потпуно једнако тешки.

На њима не сме бити никаквих дометака за уједначавање (као што су: парчад олова, камена, дрвета, итд.)

5. Оштрица прекрета мора бити управна на правац озиба, а оштрице вешања тањира морају са овом бити паралелне.

Све три оштрице морају лежати у једној равни.

6. Лежиште (ослонац) прекрета мора бити хоризонтално.

Чл. 27.

Кантари.

За мерење кабастих предмета од мање вредности дозвољава се употреба кантара, који поред општих захтева у чл. 24. мора имати још следеће:

1. Да су све оштрице међусобно паралелне и да леже у једној равни.

2. Да је језичак на полугу управан. Његова ширина да је равна ширини виљушке, а висина равна 1.5 пута колико дужина краћег крака.

3. Полуга мора бити плочасто четвртастог облика, т. ј. да иде бар два пут више у висину него у ширину.

4. Тег (јаје) мора бити на површини глатак и правилан, без икаквих дометака или струготина; он мора

имати шупљину и отвор за дотеривање, који ће се запущачем затварати а на овај жиг ударити.

5. Тег мора бити са полугом спојен нарочитим прстеном, који се по дужем краку полуге креће. Прстен мора имати зубац (показаљку) за показивање подела.

Он се не сме лабаво кретати.

6. Тег мора имати тежину 1, 2, 3 итд. целих килограма. Он може бити 0.5 килограма само код кантара до 15 кила снаге, али у овом случају мора бити удешен да се од прстена не одваја.

Тежина тега, ако се овај од прстена одваја, мора бити на његовој куки означена у облику $t = \dots k$, а тако исто и на истом месту и снага кантара н. пр. $t=1$ к., $s=0-6-25$ к. тј. тег износи 1 килограм а снага је кантара, коме овај тег припада, на лакој страни 0 до 6 килограма, а на тешкој о до 25 килограма.

7. За вешање терета може бити шоља (паланза) или само ланац са кукама. Кантар може бити удешен да се не окреће при мерењу с тешке стране, већ да се шоља, односно ланац, са једног места на друго пренаша; у ком случају и ова мора имати цео број килограма, који ће на истој бити обележен.

8. Подела на полузи мора бити равноодстојна и на правац полуге управна у једнаким размацима. Урези што килограме обележавају морају се од осталих лако разликовати. Мање поделе морају бити десетичне а размак њихов може бити најмање 3 мм.

Сваки 5. или бар сваки 10. килограм мора бити цифром обележен.

Почетни и крајњи урез, мора бити цео број килограма; а вредност почетног уреза са тешке стране, мора бити она, којом се лака страна свршује.

Чл. 28.

Десетичне и стотичне ваге.

Десетичне и стотичне ваге, осим општих захтева

(чл. 24.) имају одговарати јошт овима :

1. Сразмерица између тегова и терета мора бити 1 : 10, односно 1 : 100 кад се терет ма на које место моста метне.

2. Оне морају имати висак за уравнивање, а тако и прибор за кочење (аретирање).

3. На озибу мора бити читко и јасно означена сразмерица 1 : 10 односно 1 : 100 а тако исто и свага ваге.

Чл. 29.

Столасте ваге.

Столасте ваге („баланс-ваге“) пушта ће се у јавни саобраћај само оне, које поред општих захтева чл. 24. имају јошт следеће :

1. Да на свима прекретима имају оштрице и лежиште, а не алке и прстене разног облика.

2. Да при сваком положају тег а и терета стоје у равнотежи и потказују тражену осетљивост како при хоризонталном тако и при мало косом положају.

3. Да имају најмање снагу од 1. кил.

4. Да им је направа (механизам) отворена и да се лако да прегледати, или ако је покривена да се даје лако отворити

Чл. 30.

Осетљивост вага.

Ваге и кантари за јавни саобраћај морају имати осетљивост $\frac{1}{2000}$ од терета тј. морају оптерећене највећим теретом, покренути се из равнотежног положаја, кад им се $\frac{1}{2000}$ део истог терета још дометне.

Ваге за тачна (прецизна) мерења као што су апотекарске и т. п. морају имати осетљивост и то :

а) ако мере преко 5 кила, $\frac{1}{10000}$ терета.

б) ако мере од 500 гр. до 5. килогр. $\frac{1}{5000}$

в) „ „ од 20 до 200 гр. $\frac{1}{2500}$

г) „ „ мање 20 гр. $\frac{1}{1000}$

Чл. 31.

Жигосање вага.

Код равнокраких вага удараће се на једном краку грб (круна) а на другом годвна жигосања. Код прецизних вага поред грба још звездица.

Код кантара жиг ће се ударати у почетку и на крају поделе на озибу, а тако и на куви и запущачу тег а (јајета).

Код десетичних вага, жиг ће се ударати на озибу и то онде, где је означена сразмерица и снага ваге.

Десетичне и стотичне ваге, које би место тањира за примање тегова, имале озиб са покретним тегом — јајетом; жигосаће се као кантари тј. скала озиба.

Столасте ваге жигосу се као равнокраке, но ако им је озиб од ливеног гвожђа морају имати балајне кацље, или месингане чепове, на које ће се жиг ударати.

Чл. 32.

Мерила за дрва.

За продавање дрва у мањим количинама, употребљаваће се оквири, у који ће се дрва слагати. Ти оквири, морају бити од јаких дасака, а у крајевима гвозденом шином утврђени.

Они ће бити следећих измера и то :

ВИСИНА	ШИРИНА	ВЕЛИЧИНА МЕРИЛА У КВАДР. МЕТРИМА
У М Е Т Р И М А		
2	2	4
1	2	2
1	1	1
0.625	0.800	0.5
0.400	0.500	0.2
0.250	0.400	0.1

Вертикалне стране (висина) оквира од 4, 2, 1. квадрат. метр. могу бити још подељене у десетметре.

Дозвољене грешке.

Ова ће се мерила сматрати да су добра, кад грешка, код 4, 2, и 1. кв. мет. не износи више од 10 мм. а код осталих 5 мм.

Жиг ће се ударати (горети) на саставцима страна мерила.

Чл. 33.

Мерила за песак.

За мерење песка, туцаног камена, креча, угља, и т. п израђиваће се мерила од јаких дасака у облику оквира (сандука без дна). Саставци страна оквира морају бити добро утврђени гвозденим шинама.

Запремна мерила мора бити јасно и постојано на истом означена (горењем) у ектолитрима.

На овим мерилама мора имати, са две насрамне стране, дршка за подизање.

Облик оквира, мора бити квадрат т.ј. правоугли четвороугао ког су све стране једнаке.

Измере су мерила следеће :

Величина мерила у ек- толитрима	дужина и ширина	дубина
	у милиметрима	
1	530	356
2	669	447
3	767	510
4	843	563
5	909	605
10	1144	764

Грешка у запремини ових мерила може бити највише 1%. Запремина се находи кад се дужина, односно ширина, сама собом помножи, а отуд добивени производ кад се још умножи са дужином (висином),

Пошто су измере у милиметрима означене, то у производу ваља одвојити 8 цифара са десне стране, и број који остане показује запремину у ектолитрима. Мерење са овим мерилама ваља вршити на уравнином и глатком земљишту.

Жигосање.

Ова ће се мерила жигосати угоревањем оштег жига (грба) и године жигосања.

Чл. 34

Овим се правилама замењују: „Правила облику и саставу мерила, тегова и сарава за мерење» која је министар финансије прописао 15. Августа 1874. г. ЕМ 2468

Мбр. 43.

1. Октобра 1882 год.

У Београду,

*Министар финансије,
Чед. Мијатовић с. р.*

НАРЕДБА

Пошто су учињене све нужне припреме за потпуно увођење закона о мерама од 1 Децембра 1873 г. и отклонене све сметње, због којих се исти досада није могао свуда подпуно увести; и пошто ће од 1 Јануара идуће године отпочети органи државни прегледање и оверавање мера сходно чл. 25 поменутог закона; министар финансије наређује:

I. Да сви они, који се у својим радњама, мерама службе, морају што пре, а најдаље до 1 Маја 1883 г. набавити и у својој радњи завести мере саобразне чл. 5 и 10 пом. закона и прописаним правилима о облику и саставу мерила и справа за мерење у краљевини Србији.

II. Да бурад, у којима се пиће и др. течности продају имају у истом року бити подмерена сходно чл. 16 пом. закона и чл. 16 правила горе поменутих.

III. Да они, који би пре 1 Маја 1883 год. у својој радњи нове мере увели, треба о томе да извести општинску власт, и у својој радњи писменом објавом на угледном месту, да публици обзване, да се новим мерама служе (Чл. 35 закона.)

МБр 73

1 Септембра 1882 год.

Београд

Министар финансије,
Чед. Мијатовић с р.

На основу чл. 32. закона о мерама од 1. Децембра 1883. Министра финансије прописује следећа:

УПУТСТВА

ЗА КОНТРОЛИСАЊЕ МЕРА

I. Књиговодство

1. Сваки предмет, који се контролору мера на преглед донесе, мора бити спроведен са „пријавом“ по образцу 1

Предмети у пријави морају бити тачно и јасно забележени, са назначењем материјала од кога су, величине, јачине, и т. д.

2. Контролор ће прво прегледати, да ли има онолико и онаквих предмета, као што је у пријави забележено, као и то, да ли су сви како ваља забележени.

3. Пошто се контролор увери, да је пријава уредна, он ће завести у „дневник контролисаних мерила и тегова“ (образец 2.).

4. Ако је могуће, контролор ће одма примљене предмете прегледати. Но ако не би могао одмах преглед извршити, он ће доносиоцу дати реверс о примљеним предметима, и известиће доносиоца кад може доћи да прими мерила.

5. Оцену мерила и тегова по свршеном контролисању, забележиће контролор на пријави у одговарајућу рубрику „тачни“ „нетачни“, и на прва ударити жиг и наплатити потпуну таксу по тарифи, а друга неће жигосати а наплатиће половину прописне таксе.

6. Контролори мера издаваће притежаоцима мерила прописне признанице о наплати таксе (по обрасцу 3.) у којој ће бити означено колико је и каквих мерила контролисано; колико је било тачних а колико нетачних и колико је таксе наплаћено на једна, а колико на друга, и колико укупно. Ову ће признаницу потписати контролор, који је одговоран за тачност срачуване таксе, и благајник, ако ову дужност не врши сам контролор, који одговара за примљену суму; но купон који се уз признаницу находи, подписиваће онај који је новац примио и по њему ће доносиоци предмета моћи ова изузети

7. Контролор ће купоне прилагати пријавној листи и ове са изводом слати концем сваког месеца Министарству финансије, односно Министарству Народне Привреде кад се ово организује.

8. Благајник, или онај, који врши дужност његову предаваће примљени новац најближој државној каси и то 3. пута месечно: 1, 11 и 21 сваког месеца, на уредну признаницу.

III. Контролисање

A. Мерила дужине

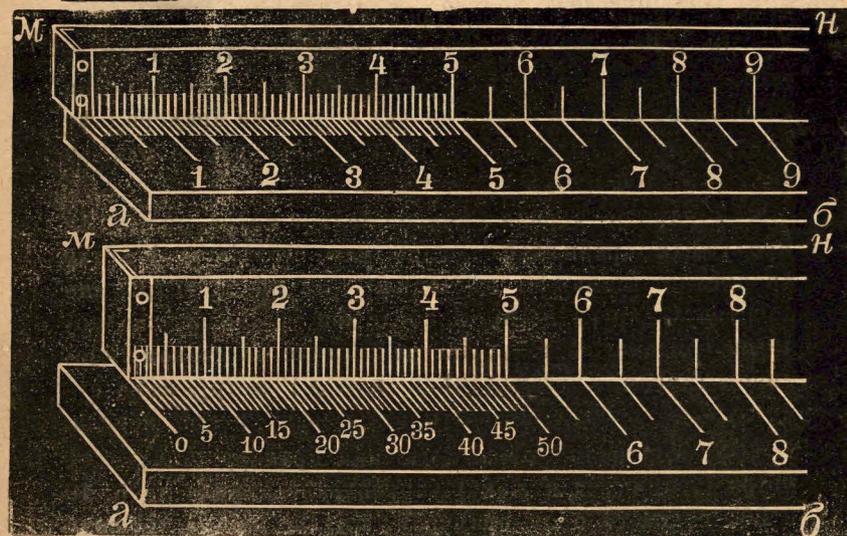
а) прибор.

За контролисање мерила дужине, има контролор: 1., метар (прамеру) од месинга или од челика; 2., правоугли дењерић, и 3. дупу.

б) поступак.

1., Контролор ће положити метар, који се контролише по прамери, (не вадећи ову из кутије) тако, да стране оба метра, на којима су поделе, дођу једна на

другу управно. (Види слику 1, где а б представља прамеру; а м н, метар, који се контролише.)

(Слика 1.)

2., Наместиће почетне (нулте) поделе једну на другу тако, да потпуно дођу у правац праве пруге.

3., Пошто се почетне поделе сложе, ваља испитати, да ли се слажу и крајње поделе, или не; и ако се не слажу, то да ли је њихово одступање у границама дозвољених грешака (чл. 6. правила.)

4., Ако је цела дужина мерила у границама прописане тачности, ваља испитати: како се слажу поделе десиметарске, имајући у виду, да одступање ових може бити код прве поделе 0·1, код друге 0·2, код треће 0·3, и т. д, од грешке, која је за цео метар дозвољена.

Пошто се упореде поделе десиметарске, онда ваља упоредити поделе сантиметарске, а затим милиметарске, ако их има.

За тачније испитивање делова, служиће се као контролор дупом.

5., Ако мерило има поделу са више страна, онда ваља сваку поделу напосе сравнити.

6., При прегледу поделе, ваља видети, да ли су урези поделе управни на дужину мерила, што ће моћи лако оценити оком према правцу поделе на прамери (ако контролор не би имао за ту цел̄ нарочито спремљен правоугли лењирѣ.)

7., Ако је мерило дуже од једног метра, онда ваља продужити сравњивање онако, као што је за 1 метар прописано, узимајући последњи урез првог метра, као почетни за други метар, а последњи урез овог, као почетни следећег, и т. д. Нађене разлике на сваком поједином (првом, другом, трећем, и т. д.) метру, ваља сумирати, и ту суму сматрати као грешку целог мерила.

8., Контролор мера, који има прамеру дужу од 1 метра (челичну пантљику) упоређиваће мерила од 5, 10 и 20 метара са овом прамером, коју ће најпре пружити по равnoj површини (дасци, летви, астаду, патосу, и т. д.) а поред ове пружиће мерило, које има да контролише и контролисаће изврши, као што је напред речено.

9., Мерила, која буду прописима одговарала, жигосаће се (сходно чл. 7. правила), а остала одбацити.

10. Жиг ће ударити у почетку и на крају сваке стране мерила, која је контролисана.

Б. Мерила за течности.

а) Прибор.

1., Низ стаклених флаша (Сл. 2) од 5 до 0·01 литара са узаним грлићем, на коме су три (уреца) белеге, од којих средњи *а* показује праву запремину, а друга два, *м* и *н* показују дозвољену грешку.

Или: низ металних прамера од месинга или калаја у облику ваљка са стакленим поклопцем.

2., метар за испитивање измера.

3., либела.

4., плоча — даска — за постављање хоризонтално.

5., бирета за испитивање грешке.

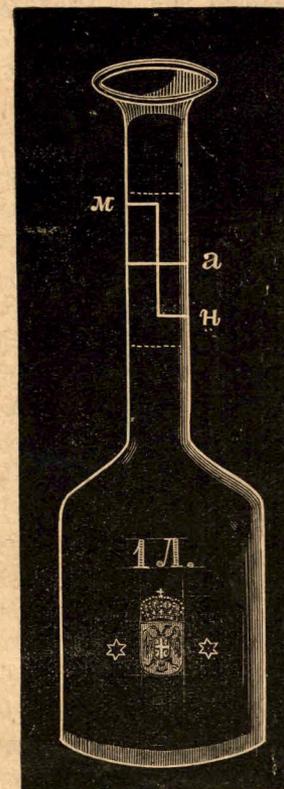
б) контролисање.

1., Код ових мерила ваља прво видети, да ли су израђена према пропису правила о облику и саставу (чл. 8, 12). Величину измера, испитивати метром.

2., Мерило, које се испитује, ваља водом изнутра оквасити и капљице отрести, а мерило метути на хоризонталну површину (астад). Затим напунити прамеру, па је онда са стакленом плочом поклопити да се сувишна течност, ако је буде било, одлије, или, ако не буде прамера добро напуњена, онда ће се видети под стаклетом мехурци ваздуха. Кад је прамера добро напуњена, ваља је унаоколо крпом или артијом

убрисати, ако се на њеној спољашној површини капљица буде нашло, затим преручити пажљиво у мерило, које се испитује, и почети, да се капљице одеде. Ако би што течности у прамери претекло, или би не достало да се мерило напуни, ваља биретом испитати, колико је течности претекло, или колико не достаје. Ако овај сувишак или недостатак не прелази границу дозвољеног одступања, онда је мерило добро, и ваља га жигосати.

3., Ако контролор има при руци прамеру од стакла, онда ће ову оквасити, а суд који испитује водом напунити, па у прамеру изручити, и одма ће сазнати, је ли

(Слика 2.)

мерило тачно, т. ј. да ли прелази границе дозвољених одступања или не (црту *м* и *н*).

Контролисање може бити и обратно, т. ј. напунити стакло до средње белеге, а суд, који се контролише предходно оквасити, и на равну површину метнути, па онда водом из контролног стакла напунити. Ако што воде претекне или не достане, ваља испитати да ли тај сувишак или недостатак прелази дозвољену грешку тога мерила.

4., Ако контролор мера не би имао при руци прамеру за мерила течности, или би из буди кога узрока посумњао, да је тачност ове поремећена, може контролисање мера извршити мерењем, в то овако: треба најпре да подмери на ваги суд, који испитује, и да прибележи његову дару, затим да га мете на тас ваге (са одговарајућом снагом), и да га напуни чистом водом и подмери. Кад се од целе важине одбије дара, остатак изражен у грамовима показује запремину мерила у кубним сантиметрима, т. ј. у милиметрима, која кад се подели са 10, 100, и 1000, добија се запремина у литрима, десилитрима и литрима. Овај начин контролисања, даје највећу тачност.

5., Већа мерила течности, на пр., 5, 10 и 20 литара, за која контролор нема прамеру, послужиће се највећом прамером, коју има, у више пута, или ће контролисање извршити начином, који је наведен под 4.

6., *Мерила за зејтин и млеко* (чл. 14, правила), као и мерила за целји подрумарства (чл. 15) испитиваће се на начин, како је напред за мерила течности у опште прописано.

В. Контролисање тегова

За контролисање тегова, потребан је следећи прибор:

1., Низ тегова прамера треће категорије од 20 килограма, па до 1 килограма који су од чести од гвожђа, а од чести од жутог бакра и алуминијума.

2., низ тегова за тарирање.

3., вагу сразмерне снаге.

- 4., Тегове дозвољених одступања — грешака.
5., Машице за узимање тегова.

Контролисање

1., Сваки тег, који се подноси на контролисање, ваља прво прегледати, да ли одговара пропису правила о облику и саставу мерила (чл. 18—22), а нарочито пажњу обратити, да ли тег није пукнут, окрњен, да ли нема на њему каквих дометака, и т. д.

2., За испитивање тегова, ваља увек узети ону вагу, која има снагу, сразмерну тегу, који се испитује. Вага треба да стоји чврсто, да је уравњена, да није близу загрејане пећи, и да је за време рада заклоњена од јаке промаје и других сметња.

3., Сваки тег треба испитати понаособ, и то овако: На десни тас ваге ваља метути тег прамеру, пазећи, да се месингане и друге мање прамере никада голом руком не додирну, већ увек или штапаљком — машицама узимљу, или ваља за ту цел имати чисту белу рукавицу, или бар чисту меку крпу. На леви тас ваге, ваља метути буди какав други тег сразмерне величине и дометањем парчади артије обичне, или још боље за тарирање при већим теговима имати парчади месинга или сачме, а за мање тегове парчади металне артије (којом се завијају сапуни, чај, и т. д.). Овим дометањем ваља обе стране уједначити. Затим вагу укочити, — аретирати, и тег прамеру скинути. Код вага, које немају прибора за кочење — аретирање, ваља тег врло пажљиво и лагано узети, тако, да се противни тас ваге лагано спусти на астал (ослонац) без икаквог потреса, а на месте тег прамере, метути тег који се испитује; па ако вага покаже равнотежу, т. ј. после неколико покрета буде уједначена или покаже скретање на обе стране једнако, онда је тег тачан.

Ако тег постављен на место прамере у тас, не покаже равнотежу, већ скреће, онда ваља лакшој страни дOMETнути дозвољену грешку — толеранцију (чл. 22), па, ако и ово не буде довољно, онда је тег погрешан.

Такав погрешан тег, ако је са запушачем, који се може лако vadити, може контролор кљештама извадити, затим метути и тег и запушач на вагу на место прамере, а потом дометнути у тег сачме, или ма шта ако је тег лакши, или одузети ако је тежи, и удесити, да покаже равнотежу.

Тегове, који буду погрешни, а не могне их контролор отворити, вратиће се доносиоцу.

Тегове, који буду имали прописану тачност, ваља жигосати, и то гвоздене тегове на запушачу, пошто се овај најпре чекићем добро укуца. На месингане тегове, удараће се жиг на горњој површини непосредно, а на доњој површини ће се ударати само година контролисања.

На ситне месингане тегове где не би могао жиг да се удари на горњој површини, удариће се исти на доњој површини.

Ударање жигова ваља вршити врло пажљиво, а нарочито код ситнијих тегова, да се не би сломили или окрњили.

Г. Контролисање вага

а) равнокраких.

За контролисање ових вага ваља спремити:

1., *пар тегова*, који тежином одговара снази ваге, која ће да се контролише, т. ј. ако је снага ваге 5 килограма, онда ваља спремити два тега од по 5 килограма.

2., *Низ ситних тегова*, почев од 10 грама, па до 1 милиграма.

3., *Туршију* (јеге) за пробање оштрица и лежишта.

Контролисање

1., Вагу ваља *прегледати*, да ли конструкцијом и сразмерицом појединих делова одговара прописима (чл. 25—27).

2., *Испитати једнакост тањира*, т. ј. скинути оба тањира са ланцима и кувама и измерити, да се увиди, да ли су једнако тешки. Разлика у тежини тањира не сме прећи дозвољену грешку за тегове (чл. 22).

3., *Испитати стабилност ваге*, и то овако: озиб без тањира обесити и заклатити, па, ако је клатење равномерно и на обе стране подједнако, и ако се озиб заустави у оном положају, који је као равнотежни обележен, онда је он стабилан. Ако озиб више пута заклаћен сваки пут стане у други положај, онда му је равнотежа немарна, и такав озиб не одговара зактеву (чл. 24. тач. 1.).

4., *Испитати једнакост кракова*, и то овако: треба вагу оптеретити на оба тањира са максималним теретом, за који је она намењена, и заклатити је; па ако се она подједнако клати на обе стране, и најпосле заузме равнотежни положај, онда ваља тањире са теретима преместити: десни на леву, а леви на десну страну. Ако и у овом случају вага клати као и у првом, и напослетку узме исти равнотежни положај, онда су јој краци једнаки, т. ј. озиб је потпуно равнокрак.

Ако вага оптерећена нешто скреће од равнотежног положаја, онда јој ваља терете променити, па ако и овом случају скреће за толико на другу страну, онда су јој краци једнаки а терети нису једнаки; а ако скреће на исту страну, онда су јој краци различни, т. ј. онај је крак дужи, на коју страну претеже.

Пошто је врло тешко начинити вагу, да има потпуно једнаке краке, то се дозвољава извесна разлика кракова, и то онолика, колика је и осетљивост ваге (чл. 30.).

Ако су краци неке ваге различни, онда ваља дометнути лакшој страни тегова, да вага дође у равнотежу; па ако дометнути терет код вага за трговачку потребу не буде већи од 0.5 грама на сваки килограм оптерећења једне стране, онда се још сматра као тачна; а у противном случају, т. ј. ако дометак износи више од 0.5 грама на сваки килограм, ваља одбацити.

Ако вага оптерећена с обе стране не стоји потпуно у равнотежи, онда ваља додати тегова, да се у равнотежу постави; затим тањире с теговима променути, па ако сад буде потребан други број тегова, а не онај, који је пре

додаван, да се равнотежа успостави, онда ваља узети половину суме од та два дометка, па ако ова не буде већа од $\frac{1}{2000}$ оптерећења једне стране или 0.5 грама на сваки килограм терета, онда је вага тачна.

Овај дометак за ваге прецизне, јесте различан према снази ваге (чл. 30.)

5., Да се сазна и осетљивост ваге, нужно је, да се она оптерети са највећим теретом, за који је она направљена и пусти да клати. Ако се при томе не приметити никакво повијање озиба и клаћење буде правилно, онда она има довољну снагу. А кад се још дометне једној страни вишак терета на сваки килограм по 0.5 грама, па она почне да клати, онда је и осетљива.

б) Контролисање кантара.

Прибор:

- 1., довољно тачних тегова; и
2. гарнитура ситних тегова.

Кантар ваља предходно видети, да ли конструкцијом одговара општим и посебним захтевима (чл. 24 и 27). Затим, код кантара, који мере до 15 кила, и код којих се тег не одваја од озиба, приступити испитивању поделе и осетљивости, које се ради овако: ваља кантар обесити да слободно клати, и оптерећавати га постепено са теговима, и пазити, да ли показатељ прстена, кад је озиб уравњен, — стоји на оној подели, која одговара оптерећењу, при чему се такође трпе извесна отстапања, која могу бити само у границама дозвољеним за ваге у опште, т. ј. за $\frac{1}{2000}$ део од терета, којим је он оптерећен. На пример, кад се нађе да се подела десетог килограма не слаже са показатељком, већ се мора извештај терет додати или одузети, па да се ово сложи, онда тај додатак или одузетак терета, сме бити на сваки килограм оптерећења само по 0.5 грама, дакле на 10 килограма 5 грама.

Ако кантар мери више од 15 кила, онда тег мора имати цео број килограма у границама дозвољених грешака за тегове исте величине (чл. 22).

Ако се контролор мера увери, да је подела на озибу кантара подједнака (у једнаким размацима) онда не мора сваку поделу пробати са подмереним теговима, већ само местимично.

Делови, који би се од кантара одвајали, као што је то често случај, да се тањир (паланза) скида; ваља да теже цео број килограма, који на њима мора бити стално означен.

Снага кантара дознаје се, кад се овај потпуно оптерети, па ако тако оптерећен, клати подједнако без каквих повијања озиба, онда је довољно јак. Осетљивост се дознаје кад се оптерећењу дода $\frac{1}{2000}$ део од истог, па ако језичак покаже одступање услед овог дометка, онда кантар има прописану осетљивост.

в) Контролисање столастих вага.

Столасте се ваге врло много употребљују у јавном саобраћају, а нарочито по дуванџицама, бакалницама и другим продавницама. Оне су направљене на принципу равнокраких вага, и потоме правилне су само онда, кад оптерећене с обе стране једнаким теретима, покажу равнотежу и довољну осетљивост.

Ове се ваге разликују од равнокраких тиме, што су им тањира за примање терета намештени изнад озиба, због чега је при клаћењу код њих много веће трење, него код првих.

Начин контролисања вага јесте исти, који и за равнокраке ваге, с том само разликом, што код ових вага ваља тегове (терете) при испитивању померати на све крајеве тањира, па ако свуда стоје у равнотежи, онда су добре.

Контролисање десетичних вага

а) прибор.

За контролисање десетичних и стотичних вага, потребно је:

- 1., Тачних тегова за 0.1, од целе снаге, која је на ваги означена.
- 2., Низ ситних тегова, испод 1 килограма.

3., Довољно терета, да се вага до потпуне јачине оптерети. За ово се употребљују стари тегови, пуни цакви, полуге гвожђа, и т. д.

б) Контролисање.

1., Вагу ваља поставити хоризонтално, што се постиже подметањем дрвених клинова, под постоље ваге, док висак не покаже вертикалност.

2., Ваља шољу уједначити — тарирати, што се постиже дометањем ситних терета у шољу докле оба зуба не стану упоредо, т. ј. покажу равнотежу.

3., Вагу ваља оптеретити са тачним теговима за 10%, или 0.1 њене снаге, и то над сваким лежиштем, дакле једностубе ваге на 3, а двостубе на 4 места (угла); и у сваком случају мотрити, да ли при сваком положају тегова, вага показује равнотежу, или ако има одступања, да ли су ова у границама дозвољених грешака, т. ј. да ли не износи више од $\frac{1}{2000}$ целог оптерећења, или 0.5 грама на сваки килограм, у коме случају је *сразмерица* ваге добра.

4., Вагу ваља потпуно оптеретити са буди каквим теретом, и уједначити, а потом дометнути још на сваки килограм терета 0.5 грама, т. ј. $\frac{1}{2000}$ целог терета, да би се опробала осетљивост ваге. Ако вага са овим дометком покаже приметно одступање од пређањег равнотежног положаја, онда је она *довољно осетљива*.

5., Вагу ваља преоптеретити са 10% потпуног оптерећења, и то са тачним теговима, или одмереним теретом, и при овоме опробати, да ли је сразмерица добра и да ли је вага осетљива; а у исто време се сазнаје, да ли вага има довољну снагу.

6., Ваља скинути сав терет са ваге и повторити радњу под 3, т. ј. опробати, да ли је и при највећем оптерећењу вага задржала тачну сразмерицу и осетљивост; јер вага, код које општрица и лежиште нису калени, или су сувише изоштрени, — да би моментално имали што већу осетљивост, — после преоптерећења неће имати довољну осетљивост.

С т о т и ч н е в а г е

При контролисању стотичних вага, ваља поступати онако, како је за десетичне ваге прописано (чл. 1—6), с том само разликом, што код ових вага ваља констатовати сразмерицу 1:100, т. ј. да сваки (познати) терет, који се на вагу метне стоји у равнотежи са 0.01 делом истог терета у тасу (шољи).

Стотичне ваге са покретним тегом и скалом, ваља контролисати као обичне кантаре.

Ж и г о с а њ е

Десетичне и стотичне ваге, које буду прописима одговарале, жигосање се као уредне. Жиг ће се ударати на озибу, и то онде, где је означена сразмерица и јачина ваге; а код стотичних вага са покретним тегом и скалом на крајевима скале.

К о н т р о л и с а њ е б у р а д и

(са вагом или кантаром)

Запремина бурета, наклази се овако: ваља напунити буре са водом (ако је могуће текућом водом) и куцати дрветом или руком по данцу или дугама, да би се истерали мехурци ваздуха, који су унутра заостали. Потом оставити буре напуњено неко време да се напију дуге са водом. Затим измерити и забележити нађени терет килограма. Затим буре испразнити и измерити, а дару од пређање укупне тежине одузети. Остатак преставља у килограмима количину воде која у буре стаје, а то је и запремина бурета у литрима. Овако нађена запремина бурета, није сасвим тачна, већ приближна; јер једна иста количина воде при разним температурама може имати различну запремину. Зато ваља употребљавати за подмеравање воду, до 10 а највише до 15° С топлоте.

МБр. 128.

15. Марта 1883 год.

Београд.

Министар финансије,
Чед. Мијатовић

Сходно члану 22, а на основу чл. 32 закона о мерама од 1 Децембра 1873 године, — министар финансије прописује:

ТАРИФУ

о

наплати таксе при контролисању и жигосању мерила

Чл. 1.

На сва мерила, која се контролорима мера на преглед поднесу, наплаћиваће се такса као што сљедује:

ИМЕ МЕРИЛА		ТАКСА	
		дин.	п.
<i>А. мерила дужине:</i>			
а)	мерила мања од 1 метра	0	15
б)	1 метар	0	20
в)	2 метра	0	30
г)	5 и 10 метара	0	50
д)	20 "	1	00
<i>Б. мерила течности:</i>			
а)	Од 1, 2 и 5 сантитара по	0	10
б)	" 1, 2 и 5 десилитара по	0	15
в)	" 1 и 2 литра	0	20
г)	" 5 литара	0	25
д)	" 10 " "	0	50
е)	" 20 " "	1	00

ИМЕ МЕРИЛА		ТАКСА	
		дин.	п.
<i>В. тегови:</i>			
а)	Од 1, 2, 5, 10 и 20 грама по	0	05
б)	" 50, 100 и 200 " "	0	10
в)	" 0.5, 1 и 2 кила по	0	15
г)	" 5 и 10 " "	0	25
д)	" 20 кила по	0	35
<i>Г. Ваге:</i>			
а)	Снаге до 0.5 кила	0	20
б)	" од 0.5 до 2 кила	0	40
в)	" " 5 " 10 "	0	50
г)	" " 10 " 20 "	0	80
д)	" " 20 " 50 "	1	00
е)	" " 50 " 100 "	1	20
ђ)	" " 100 " 250 "	2	00
ж)	" " 250 " 500 "	3	00
з)	" " 500 " 750 "	4	00
и)	" " 750 " 1000 кила	5	00
ј)	Преко 1000, за сваки 250 кила, још по	0	50
<i>Д. Кантари:</i>			
а)	до 20 кила снаге	1	00
б)	од 20 до 50 кила снаге	1	50
в)	" 50 " 100 " "	2	00
г)	Преко 100 за сваки 50 кила, по	0	40
<i>Е. Мерила за дрва:</i>			
а)	Мерила од 0.1, 0.2 и 0.5 квадратног метра по	0	20
б)	Мерила од 1 квадратног метра	0	30
в)	" већа од 1 квадратног метра, на сваки квадратни метар, још по	0	10
г)	Ако је мерило подељено у десиметре, наплаћиваће се на њ двогуба такса по овој тарифи		

